

Titel: Et uventet Ekko fra Christiansborg-Slot til Trøst og Skræk for de Kiøbenhavnske Indvaanere.

Citation: "Et uventet Ekko fra Christiansborg-Slot til Trøst og Skræk for de Kiøbenhavnske Indvaanere.", i *Luxdorphs samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Række 1 bind 15*, L.N. Svare, 1771, s. 1. Onlineudgave fra Trykkefrihedens Skrifter: https://tekster.kb.dk/text/tfs-texts-1_015-shoot-workid1_015_031.pdf (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: Luxdorphs samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Række 1 bind 15

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Et Ekko fra Christiansborg-Slot, til Trøst og Skræk for de Kiøbenhavnske Indvaanere. Kiøbenhavn, 1771 Tkykt hos L. N. Svare.

2
3

Alting er i Vilde-Rede, siger nogle; alting er ordentlig og lykkeligt siger andre

Men naar skal vi faas et afgjørende Begreb om vores nu værende Skiebne?

Og hvem skal sige os, om vi ere lykkelige eller ulykkelige?

Er der just en afgjort Sag, ar der evige og milde Forsyn har forandret sin Bestemmelse over Dannemark til der Værdste?

4

Nei, der kan jeg ikke tror; thi jeg har ikke den allermindste Grund til ar troe sligt.

Skal jeg i nogen Maade gjøre mit Facit paa, at den overordentlige Kierlighed, som det milde Forsyn har saa mange Aar, ja mange Aarhundrede tydelig vist over dette Rige, kan jeg ikke overtale mig til at troe, at den saasnart skulde være blevet forvandlet til en grandgivelig Vrede.

Men lad os kuns ikke med den galloperende Verden gjøre blinde Slutninger, førend en nøie og upartisk Undersøgning er gaaet i Forveien.

Mon ikke en Uorden eller en for hastig Forandring har fat mange Borgere i den Tanke og gjort dem frugtsommelige med de Begreber, at nu var det klart, at nu vare alle Freds Tankerne til Ende over Dannemark, at nu vilde den Almægtige til at revangere sig

den

5

O! mavre Tanker! jeg kan ikke lide den Borger-Hierne, hvor I ere avlede.

Hvorfore skal det milde og naadige Forsyn have Skyld for det, som allene kan være Caufæ Secundæ af Menneske-Handlinger?

Man maatte kienbe lidet til Verden som en Statsmand, hvis man ikke vidste eller ikke vilde vide, at ved hver nye Regiering kan man vente nye Forandringer, ja man bør vente

dem.

Den forrige eller afdøde Potentat kan jo have havt en særskildt Tænke- og Regiere-Maade, langt anderledes en den, der skal succedere ham.

Hvem vilde nu være saa ubillig eller, urimelig, at vente eller forlange, at en Eftermand skulde lade det blive ved den forrige og gamle Slendrian, naar Eftermanden kan baade saa

6

Naade og have Indsigt til at rette, ændre og forbedre mange Ting m Sager.

Hvorledes vil man nu bære sig saa latterlig ad, at indbilde os, at den Tilstand, der er iblant os, skal være en umiddelbar Følge af Guds Straf over Dannemark?

Jeg hører daglig fra alle Kanter og Siog i alle Sældskaber, disse Ord: Nu er Guds Strafkommen over Dannemarken. Nu vil der gaae os snar som Lisabonnerne. Nu vil Kiøbenhavn snart forgaae med Ildebrand.

Nu vil vi snare faae Krig; med mere Narre Snak.

Skal nu vore nye og efter Kongelig Indsigt og Naade rimelige Forandringer have Navn og Titel af Guds Straf?

7

Af lissabonisk Ruin? Af Ildebrand? Af Krig?

Hvad er det for Snik-Snak af foruoftige Mennesker? Naar vil man holde op med saadan Narre-Snak og Taabelighed?

Bliver vor Rige heldigere og lykkeligere, ved at snakke saa ilde om sig selv?

Og mon det ikke vilde være viiseligere, at vi føjte Grunden til vor daarlige Klage.

Jeg har desværre mærket den taabelige Uroe hos mine Landsmænd hver Gang der er skeer en offentlig Forandring i Staten, at de har troet, at nu var det klart, nu var der ingen Redning, saasnart som Indsigtsfulde Mennesker, ved at forandre, allene søgte at forbedre.

8

Saasnart som denne foranderlig Forbedring gaaer for sig, gjør man en Pokkers Allarm, ret som der var Ildløs i hele Riget.

Den, der ingen Indsigt har og ingen Indsigt vil have, troer, at enhver forbedrende Forandring føder tusinde offentlige Ulykker af sig, men ere i ikke dog gale, I Daarer, at dømmе saa ilde om det, I ikke forstaaer! Det er jo lutter Galdskab.

For Himlens Skyld holder op med jer urimelige Sladder og Klage.

I fylder baade vore egne og fremmede Lande med lutter Løgnagtige og i somme Grader skadelige Fabler.

Jeg har desværre mærker, at Aarsagen til den almindelige Daare Kiste-Snak er Mag-

9

gel paa rigtig og paalidelig Indsigt: den kunde vist faaes. Hvorfor ikke?

Men det fæle Galop, at Meenige Mands Tanker gaaer udi, hindrer dem fra, at faae

nogen Kundskab af dem der maaskee vilde give,

dem den.

Hvorfor skulde jeg være saa ubillig imod min egen Nation, at tænke den Forandring, der gaaer for sig, og som jeg ikke kan eller vil begribe, at være en Caprice rig paa skadelige og Farlige Følger.

Lad os sætte, at en Regierere her havde en langsom, velbetænkt og gavmild Tænke- og Regiere-Maade, at hans ædle Hierte har været maaskee større end haus. Undersaatter kunde taale, at, naar hans rige Haand har været oplukt, han da har deelt ud, saa længe der var noget i Haanden, at, naar en viis Mini-

10

ster kunde tale meer, end ordinaire, Han da gav ham en Gave, som kunde passe sig paa en Konge, at, naar Een havde gjort en Opdagelse, der kunde virkelig fortiens en Kiendelse, han da gjorde ham en Présent, som kunde synes for stor for Misunderens Øie, at han tastet et agtsom og upartisk Øie til den af hans Riges Sønner, der havde signaleret sig ved en eller anden god Gierning, for at belønne ham, at han har indseet ved sin store Fornuft, helliget ved Naaden og hiulpen af Naturellet, at de Unyttige i Riget skulde råbe deres Embeder, fordi de formodentlig faae mere paa sig selv og paa Egenheder, end paa Rigets Vel.

Lad os saa sætte, at en saadan Regierere bliver afløst ved en Regent af en hastig, naadig og af Nødvendighed sparsom Tænke- og Regieremaade, at hans ædle Hierte ikke kan være saa stor, som hans Undersaatter gerne ønskede det, at naar hans velsignede og naadige

11

Haand er oplukt, han da uddeler efter Skik og Maade, at naar en ærværdig Minister viiser tydelig sin lykkelige Forstand og gode Raad, han da afpasse? Kongegaven efter Gierningens mere eller mindre Nytte og Indflydelse i Staten, at naar Een eller anden, var det end og en Bonde, kan gjøre en eller anden invention, han da opmuntrer og aflegger ham med en taalelig Premie, at han ikke udmærker andre af Rigets Genier,

end dem, der har havt gode Motiver i deres gode Handlinger, at han daglig bærer over med maadelige Subjekter af Frygt for at faae værre.

Naar nu ave alle Sætninger ere; gjorde og alle disse Kontraria støde sammen, skal saa forsynet, forestillet under den vrede Stilling have Skyld for de allernødvendigste Foranbringer, kan de endskiønt ikke i Aar slaae ind til store Lykker, dog kan slaae saadan ind ad Aare.

12

Nei; hvem der kiender den mindste Gratte til vel Heeles Natur, Art og Beskaffenhed, har et andet Øie at see med, end meenige Mand.

Hvem der er bedre sindet imod det heelt i Staten, end imod Personalia, der være sig egne eller andre, dømmes ikke saa hastig væk, naar hans skadelige Indbildning end maatte være vandt til at gaae i Trav.

Førend han dømmes væk, saa undersøger han nøie, hvad det personlige, det farlige, der til Egennyttens saa gjerne nedhængende Jeg har for en Indflydelse i og paa det Heele, og hvor stor det Heeles Gienkierlighed (eller Belønning) er igien til ham, om den er proportioneret, interesserer eller efter Maaden.

Han som kiender sin egen Dulighed, uden enten at laane noget af egen Kierlighed,

13

eller af egen Indbildning, for at forstyrre den, veier den først selv paa Billigheds Vægt, førend han leverer den til Staten.

Overbeviist om den Pligt, at gjøre sig som en Lem af Staten til den meest dueligt Borgere, gjør han ikke usømmelige eller ubillige Fordringer, men tager til Takke med en Belønning, proportioneret efter hans Indsigt, hans Veltænkende og hans Giernings virkelige og væsentlige Hæld.

Han er ikke saa urimelig, at skansere fra en førelig og artig Borgere til en misfornøiet og uroelig Skabning, fordi Staten ikke giver ham fede Belønninger for mavre Gierninger. han veed og troer, at bliver hans Gierning ikke ledsaget med Gave, er det hverken Statens eller Regiererens Skyld, men hans

14

Giernings Ringhed, da andres har været meget større, meget heldigere, meget nyttigere for det Heele, end hans.

Hvad vil han saa mere?

Han maae desuagtet beholde et taknemmeligt Hierte, endskiønt hans Gierning ikke denne Gang blev udmærket, altsaa ikke heller denne Gang belønner, siden andres Handlinger vare væsentligere nyttige, og slog ud i flere fordeelsfulde Greene for Staten, end hans.

Gid altsaa disse Overbeviisninger maatte føre med sig den Skræk og Trøst, som vi

alle ønsker, og som Tittel-Bladet ikke forgieves

har lovt!

Gid Skræk for de elendige og dumme Fæe, der har saa nedrigt et Hierte, at dadle en Regiering, hvis Indhold de ikke forstaaer, of hvis Forandringer, dem uafvidende, hiel-

15

per dem til at blive i mange Grader mere lyksalige, end de indbildte sig, eller nogensinde kunde vente, om ikke just strax, saa bie kuns et lidt.

Gid Trøst for dem, der alletider har meent Staten vel, og aldrig følt deres Hierte saavidt at være forfalden eller vanslærgtet, at de skulde fatte den allermindste ugrundede Tvivl til det verste om den nærværende Regiere-Maade, som er I den Forfatning, at hvis ikke de Forandringer, der skeer, skeedte, vilde den snart kunde blive mere aftagelig, og forvolde sande og Christne Borgeres hjertelige Bønner.

Lad derfor, Elendige og Blinde, al Bagtale fare over det, som I endnu ere for grønne om Næsen til at indsee, og klager Ikke længere over heel Skind; men har I Hierte til at gjøre jer selv og Staten noget got, saa

16

arbejder med Flid, hver i sit, men lad hiertelige Bønner til den Allershøjeste begynde, fortsætte og slutte eders

?, *Luxdorps samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Række 1 bind 15, 1771*

Gierninger, saa skal I faae Velsignelsen mærke og see, og ikke komme til at lyve Forsyner paa, og eders Overmænd for det, som er naturlige Følger af og nødvendige Forandringer i Tingene.

I lade først eders Hierter blive mere velsindede imod Staten, saa skal I see, at jers Gierninger bliver og mere velsignede af Herren.